

ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА КРИМІНАЛІСТИКИ»

Харків

24.02.2023 – результати на Перемогу

ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА КРИМІНАЛІСТИКИ»

Харків

24.02.2023 – результати на Перемогу

ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА КРИМІНАЛІСТИКИ»

Харків

24.02.2023 – результати на Перемогу

ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА КРИМІНАЛІСТИКИ»

Харків

24.02.2023 – результати на Перемогу

ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА КРИМІНАЛІСТИКИ»

Ірпінь
Полтава

24.02.2023 – результати на Перемогу

ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА КРИМІНАЛІСТИКИ»

Буца
Ворожиська

24.02.2023 – результати на Перемогу

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА КРИМІНАЛІСТИКИ
ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ НАГОДИ ЮВІЛЕЇВ ВИДАТНИХ УЧЕНИХ: 95-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Л. Ю. АРОЦКЕРА І 105-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ М. В. САЛТЕВСЬКОГО

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ
ІМ. ЗАСЛ. ПРОФ. М. С. БОКАРИУСА»

MINISTRY OF JUSTICE OF UKRAINE
NATIONAL SCIENTIFIC CENTER
«MON. PROF. M. S. BOKARIUS
FORENSIC SCIENCE INSTITUTE»

Л. Ю. АРОЦКЕР

М. В. САЛТЕВСЬКИЙ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА КРИМІНАЛІСТИКИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ НАГОДИ ЮВІЛЕЇВ ВИДАТНИХ УЧЕНИХ: 95-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Л. Ю. АРОЦКЕРА («АРОЦКЕРІВСЬКІ ЧИТАННЯ») І 105-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ М. В. САЛТЕВСЬКОГО

ХАРКІВ, 19 ТРАВНЯ 2023 РОКУ

Міністерство юстиції України
Національний науковий центр
«Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА КРИМІНАЛІСТИКИ

Збірник матеріалів
міжнародної науково-практичної конференції
з нагоди ювілеїв видатних учених:
95-річчя від дня народження Л. Ю. Ароцкера
(«Ароцкерівські читання»)
і 105-річчя від дня народження М. В. Салтевського
(Харків, 19 травня 2023 року)

Харків
2023

УДК 343.98
А43

Рекомендовано до друку рішенням Ученої ради Національного наукового центру
«Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»
(протокол № 5 від 26.04.2023 р.)

Конференцію зареєстровано Українським інститутом науково-технічної експертизи та інформації
(посвідчення № 230 від 17.04.2023 р.)

Склад редакційної колегії:

Голова редколегії

Олександр Ключев, директор ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України.

Члени редколегії:

Олег Угровецький, перший заступник директора ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»,
доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;

Елла Сімакова-Єфремян, заступниця директора з наукової роботи ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»,
докторка юридичних наук, професорка, заслужена діячка науки і техніки України;

Лариса Дереча, вчений секретар ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», кандидатка біологічних наук,
старша наукова співробітниця;

Антон Полянський, завідувач лабораторії теоретичних досліджень, міжнародної, редакційно-видавничої та
науково-методичної діяльності ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», доктор юридичних наук, доцент;

Вадим Хоша, завідувач відділу аспірантури та докторантури ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»,
кандидат юридичних наук, старший дослідник.

А84 **Актуальні питання судової експертизи та криміналістики** : зб. мат-лів міжнар. наук.-практ. конф. з нагоди ювілеїв видатних учених: 95-річчя від дня народження Л. Ю. Ароцкера («Ароцкерівські читання») і 105-річчя від дня народження М. В. Салтевського (Харків, 19.05.2023). — Харків : ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», 2023. — 360 с.

ISBN .

Збірник містить матеріали, у яких висвітлено сучасні проблеми судової експертології та криміналістики. Розглянуто проблеми криміналістики та нормативно-правового регулювання сфери експертного забезпечення правосуддя, методології та методики судової експертизи.

Для науковців, суддів, судових експертів, викладачів, аспірантів, студентів закладів вищої освіти, працівників правоохоронних органів.

УДК 343.98

<i>Олександр Ключев</i> . Переднє слово	9
<i>Sertan Alibekiroğlu, Natalia Serdiuk, Tetiana Droshchenko</i> . Features of an investigative experiment in combat zone	11
<i>Enrique Bermejo, Pablo Mesejo, Oscar Ibanez</i> . Decision support system for comparative radiography	14
<i>Daria Bulgakova</i> . The state of the human psyche in accordance with Article 5 (1(a)) of the human regulation of the European Union on Artificial Intelligence	16
<i>Rosario Guerra, Ruben Mario, Stefano de Luca, Fernando Navarro</i> . Demonstrating the reliability of Craniofacial Superimposition	20
<i>Oscar Ibanez, Guillermo Ramirez, Antonio David Villegas, Tzipi Kahana</i> . Computer-aided dental comparison for mass disaster identification	23
<i>Aleksandar Ivanović, Nataliia Filipenko</i> . Criminalistics — from scientific findings of Mykhailo Vasylovych Salteviskyi up to artificial intelligence	24
<i>Pavlos Kipouras</i> . Chronological discrepancies in forgery	26
<i>Olena Kryzhanovska, Yuliia Solomaha, Alona Bila</i> . Common methods of changes in the primary content of document details and signs of their detection	29
<i>Vidas Leipus</i> . «Bosch crash data retrieval system» — aspects of practical use in car accidents investigations ...	30
<i>Pablo Mesejo, Alejandro Manzanares, Javier Venema, Javier Irurita</i> . Sex and age estimation from 2D and 3D images of bones using deep learning techniques	32
<i>Tetiana Nikolaichuk, Alona Bila</i> . Prerequisites for solving identification tasks when studying signatures made by elderly and old persons during physiological aging and certain types of diseases	35
<i>Anton Polianskyi, Yuliia Shpak</i> . On the issue of the legal qualification of offenses related to domestic violence	37
<i>Ruslan Postica, Olga Cataraga</i> . Investigation of accidents at work through judicial expertise in the Republic of Moldova	39
<i>Garegin Tavadyan, Hovhannes Gabrielyan, Karen Nazaryan</i> . Certain features of determining the market price of a vehicle when carrying out forensic commodity examination	43
<i>Andrea Valsecchi, Práxedes Martínez, Sergio Damas</i> . A likelihood-ratio framework for craniofacial superimposition	47
<i>Oksana Zakovyrko, Maksym Kovzel, Alona Bila</i> . Interference in the construction of gas meters through the action of foreign objects: features	48
<i>Elżbieta Żywucka-Kozłowska</i> . Traces of violence on the corpse	51
<i>Вікторія Алексєйчук</i> . Дисциплінарна відповідальність судових експертів як засіб забезпечення якості судово-експертної діяльності в Україні	54
<i>Петро Баранов, Олена Сливна, Сергій Шевченко</i> . Особливості ціноутворення намиста «куля» з бурштину	58
<i>Леонід Бараш</i> . Деякі проблемні питання проведення експертиз під час розслідування незаконних дій з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення	60
<i>Олег Баулін</i> . Актуальні питання міжнародного співробітництва під час проведення судової експертизи у кримінальному провадженні	62
<i>Тетяна Бачило, Наталя Нічік</i> . Актуальні проблеми проведення судово-економічних експертиз на декупованих територіях	64
<i>Інна Бесєдіна</i> . Особливості дослідження амфетаміну у складі сумішей із деякими наповнювачами	66
<i>Вікторія Біла, Анастасія Сидорук</i> . Публічні заклики як доказ фактів колабораційної діяльності в семантико-текстуальних експертизах	68

Ігор Богданюк. Наукова складова технічного забезпечення судової інженерно-технічної експертизи.	70
Юрій Божко. Журнали подій операційних систем Linux у комп'ютерно-технічній експертизі.	72
Володимир Бондар. Судово-балістичне дослідження окремих моделей військової вогнепальної зброї спеціального призначення	74
Марина Бондаренко, В'ячеслав Потапов, Юлія Деркаченко. Удосконалення електронних петицій для інститутів громадського суспільства	79
Валерія Бондаренко-Берегович. Види експертних досліджень під час розслідування тероризму	81
Віталій Бондарчук, Інна Босак. Проведення семантико-текстуальної експертизи під час розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою	84
Юлія Браїлко, Наталія Кисла. Термін «глюрифікація» у юридичній терміносистемі: проблема дефініції.	86
Катерина Брильова, Костянтин Беліков, Володимир Семиноженко. Сучасні методи елементного аналізу в криміналістичній експертизі	88
Оксана Брисковська. Використання спеціальних знань під час розслідування розбійних нападів на помешкання громадян із застосуванням зброї.	90
Євгеній Бульбака. Визначення уповільнення під час гальмування автомобіля за відео дорожньо-транспортної пригоди	92
Вероніка Венчагова. Право на експертну помилку та її значення під час оцінки доказів судом	94
Тетяна Вергун, Ольга Гуржій. Особливості дослідження кодеїну в комбінованих лікарських засобах.	97
Вікторія Вінцук. Реалії сьогодення та основні напрями протидії організованій злочинності.	98
Ольга Гайдар. Деякі аспекти проведення судово-товарознавчої експертизи під час розслідування таємного викрадення чужого майна	101
Ольга Гамуля, Юрій Гамуля. Використання фрагментів рослин роду хвощ у біологічній експертизі	103
Ольга Герасименко, Валентин Фесюнін. Феномен особистісної ідентичності засуджених до позбавлення волі жінок під час проведення судово-психологічних експертиз.	105
Микола Губін, Василь Ольховський. Судово-медична експертиза за матеріалами кримінальних справ у разі травм під'язиково-гортанного комплексу	108
Євгенія Демидова, Катерина Латиш. Сучасні можливості використання цифрових доказів у формуванні доказової інформації.	110
Анатолій Дивнич, Валентина Костюк, Тетяна Олексієнко. Запитання на вирішення судової економічної експертизи: проблемні аспекти формування в контексті функцій первинного документа	111
Степан Добко. Доцільність упровадження загальнообов'язкового дактилоскопіювання в Україні	115
Роман Довжаниця. Щодо значення та проблемних питань дослідження електронних слідів і електронних доказів у цифровій криміналістиці	117
Олександр Дунаєв, Микола Губін, Аліна Куліш. Судово-медична експертиза раптової смерті під час фізичного навантаження	120
Тетяна Єгорова. Актуальні питання експертного психологічного дослідження у кримінальних провадженнях щодо злочинів проти інформаційної безпеки України.	122
Олександр Жеребко. Військові експертизи в Україні	124
Маргарита Журавльова. Недотримання принципу верховенства права під час проведення експертиз щодо порнографії.	127
Маргарита Журавльова, Ольга Бордан. Належна підготовка дитини та її офіційного представника до процедури опитування (допиту)	128
Ніка Ількова. Особливості проведення судово-економічних експертиз із питань дослідження виплат військовослужбовцям	130

Тетяна Кінушева, Ігор Лущик, Дарина Духненко, Інна Копитіна. Пошук інформації в інтернеті як складова підготовки судового експерта	132
Наталія Кісіль. Актуальні питання підготовки експертних кадрів у сфері інтелектуальної власності та визначення професійних компетентностей експертів	135
Олександр Ключев. Л. Ю. Ароцкер — видатний криміналіст і судовий експерт ХХ століття	137
Володимир Коваленко. Деякі особливості використання спеціальних знань під час проведення огляду місця події за фактами крадіжок із квартир громадян	140
Наталія Ковальова, Наталія Кісіль, Оксана Рейтер. Актуальність визначення шкоди компонентам довкілля України внаслідок збройної агресії РФ під час проведення судових інженерно-екологічних експертиз	142
Євгенія Ковкіна, Кристина Зайчик. Лінгвістичні дослідження інформації щодо виправдовування або заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України	145
Валерій Кожевніков. Використання інформаційних технологій у підготовці судових експертів	147
Тайса Колесник, Юлія Носатенко. Криміналістичні проблеми протидії організованій злочинності	150
Наталія Колеснік. Сучасні технології проведення дактилоскопічних досліджень	151
Алла Копитько, Тетяна Заніна, Олександра Мануленко. Сприяння митним органам у захисті торговельних марок, зареєстрованих як назви лікарських препаратів	152
Валентина Корж. Криміналістичні ознаки корупційних злочинів	154
Василь Корнієнко. Розвиток засобів і методів виявлення та фіксації слідів рук	156
Ігор Коробка. Значення балістичного обліку в боротьбі зі злочинністю	158
Аліна Косінська. Становлення нового напрямку досліджень — вибухотехнічної трасології в аспекті розслідування кримінальних правопорушень	160
Наталія Косміна. Стан екологічної безпеки під час бойових дій	162
Михайло Котюк. Типові слідчі ситуації під час розслідування державної зради в умовах воєнного стану	163
Артем Кошкаров. Визначення алгоритму причиново-наслідкового зв'язку між несправностями транспортного засобу та виникненням дорожньо-транспортної пригоди	167
Тетяна Кривак. Кіберзлочинність та діяльність Інтерполу щодо розкриття злочинів у сфері високих технологій	169
Тетяна Крохмаль. Охорона праці під час воєнного стану та активних бойових дій на території України	172
Ярослав Крупка. Огляд місця надзвичайних подій у гірничих виробках підземних підприємств під час проведення слідчих дій	173
Андрій Кульчицький, Олександр Висікан. Експертне дослідження наслідків застосування ракетної та артилерійської зброї	175
Ірина Кучинська. Питання нормативно-правового регулювання нового напівсинтетичного канабіноїду	177
Світлана Ласунова. Щодо застосування методу оцінки подієво зв'язаних викликаних потенціалів під час виконання завдань судової психологічної експертизи	179
Христина Луценко, Анна Роман. Удосконалення судово-експертної та дидактичної діяльності з використанням інноваційних технологій	181
Андрій Любченко. Роль експертного дослідження (висновку експерта) як джерела доказів у справі	183
Олена Максютя. Визначення залишкової несучої здатності будівельних конструкцій	184
Марина Мартосенко, Інна Шурдук. Оновлення методичного забезпечення судової товарознавчої експертизи взуття, що перебувало в експлуатації	186

Наталія Мартиненко. Актуальні питання застосування штучного інтелекту в судово-експертній діяльності.....	188
Вікторія Маруніч. Правова основа здійснення судової експертизи в Україні	190
Наталія Мацак. Аспекти дослідження робіт із утеплення будівель	192
Юлія Мельник. Реалізація судово-експертної діяльності в умовах воєнного стану	193
Денис Міллер. Особливості застосування методу накладання координатних сіток у трасологічних дослідженнях.....	195
Марина Міхеєва. Організація комунікації у процесі судової психологічної експертизи потерпілих внаслідок домашнього насильства	197
Ганна Москаленко. Судова товарознавча експертиза: проблеми методології та шляхи вдосконалення	198
Сергій Науменко, Олена Кумеда. До питання про об'єкти лінгвістичної (семантико-текстуальної) експертизи в умовах війни Росії проти України.....	200
Наталія Нестор. Судовий контроль за проведенням експертизи у кримінальному провадженні: історія і сучасність.....	202
Віталій Нікітюк, Олександр Коломійцев, Олександр Герман. Підходи до криміналістичної класифікації бойових граблів.....	205
Тетяна Ніколайчук, Альона Біла. Особливості лінгвістичного дослідження письмового мовлення	206
Віктор Ніколенко. Перспективи впровадження штучного інтелекту в судову експертизу.....	209
Олексій Одерій. Проблеми використання спеціальних знань під час досудового розслідування кримінальних проваджень в умовах війни (на прикладі Донецької області)	210
Ірина Окуневич. Об'єкти дослідження експертиз із визначення заборгованості за кредитними зобов'язаннями військовослужбовців	212
Євген Омельченко. Сучасні методи дослідження руйнування шин.....	215
Валерія Онацька, Тетяна Савкіна, Анна Лиманська. Щодо питання протидії інформаційній війні в інформаційному просторі України	217
Дмитро Островерхов. Місце і значення експертного оцінювання відповідності вебсайтів вимогам доступності	220
Євген Панов. Шкідливе програмне забезпечення мобільних пристроїв і підходи до його дослідження	223
Ігор Папуша. Напрями вдосконалення методики розслідування кримінальних правопорушень у сфері обліку військового майна.....	224
Олена Перова. Удосконалення дисциплінарної відповідальності судових експертів як одна з гарантій дотримання принципу законності під час судового розгляду.....	227
Роман Перцев, Дмитро Тичина. Сучасні технології під час розслідування кримінальних правопорушень	230
Ірина Петрова. Окремі аспекти оцінювання ефективності судової експертизи	233
Дар'я Петросьянц. Способи завищення вартості будівельних робіт, які визначають під час проведення судової будівельно-технічної експертизи	235
Юлія Писарцова. Проблемні питання перевірки й оцінки висновку експерта в кримінальному судочинстві	237
Євген Півнюв. До проблем методичного забезпечення судової дорожньо-технічної експертизи під час війни	239
Наталія Піддубна, Віталій Переяслов, Ольга Ткач. Креолізовані тексти з емблематикою російської агресії в семантико-текстуальній експертизі мовлення.....	242
Тетяна Подзолкова. Використання судових експертиз із метою формування профайлінгової моделі й ідентифікації суб'єкта кримінального правопорушення	244

Андрій Полтавський. Біометрична реєстрація: проблеми сьогодення	247
Олександр Посашков. Криміналістична характеристика втручань у діяльність судового експерта.....	250
Олександр Прокопенко. Щодо експертизи потерпілого під час розслідування захоплення представника влади або працівника правоохоронних органів як заручника	252
Ганна Прохорова, Сергій Рямов. Визначення ретроспективної вартості земельної ділянки з урахуванням індексу інфляції.....	255
Роман Пташкін. До питання обов'язковості проведення огляду речових доказів перед призначенням комп'ютерно-технічної експертизи	257
Оксана Пчеліна, Віталій Пчелін. Реагування на звернення про зникнення особи безвісти внаслідок збройної агресії проти України.....	259
Михайло Ромбовський. Особливості використання сучасних стандартів технології Wi-Fi	261
Альона Рубленко, Альона Ясенюк. Вплив професора М. В. Салтевського на розвиток криміналістики... 263	263
Андрій Рудоменко. Складання суб'єктивного портрета злочинця за ознаками зовнішності	265
Ірина Савченко, Світлана Бабич. До питання підвищення стресостійкості судового експерта під час війни	268
Ірина Савченко, Ольга Сидоренко. Лінгвістична експертиза текстів воєнної тематики: етичні засади	270
Олександр Садченко. Стандартизація термінологічного словника з портретної експертизи	272
Елла Сімакова-Єфремян, Лариса Дереча. Вплив наукових ідей Л. Ю. Ароцкера на розвиток судової експертизи і криміналістики	275
Олена Сліпець. Щодо поняття «вихідні дані» для проведення судової експертизи	278
Клавдія Соловчук. Відновлення видалених файлів на носіях цифрової інформації за допомогою програмного засобу Recuva.....	280
Ганна Спіцина, Юлія Хлистул. Причини визнання висновків експертів недопустимими доказами під час ухвалення судового рішення	282
Іван Старенький. Дослідження інформаційного вмісту віртуальних машин, створених за допомогою програмного забезпечення VMware Workstation.....	284
Анатолій Старушкевич. Концепція механізму злочинної діяльності (за М. В. Салтевським).....	286
Руслан Степанюк, Вікторія Іонова. ДНК-ідентифікація жертв війни в Україні: проблемні аспекти	290
Євгеній Тарасенко. Проблемні питання під час виконання експертиз, пов'язаних зі шкідливим програмним забезпеченням	292
Наталія Ткаченко. Чинники впливу на строки проведення судових експертиз: аналіз законодавства і пропозиції щодо його вдосконалення	294
Ігор Ткачов. Ідентифікаційні виробничі ознаки підозов взуття	296
Анатолій Тяпкін, Наталія Жила, Софія Карпова. Відок — французький злочинець і перший очільник Головного управління національної безпеки	298
Владислав Федоренко, Ігор Гавловський, Олександр Голошко. Генезис інститутів науково-судової експертизи в Україні в 1922—1929-му роках: історично-правовий аспект	301
Андрій Фролов, Владислав Федорченко. Вплив аквапланування на безпеку дорожнього руху.....	304
Дмитро Хамула. До проблеми походження фізіологічності в сучасному мистецтві.....	306
Тетяна Харіна, Оксана Русанова, Оксана Михайлова. Актуальні питання комплексної судової психолого-лінгвістичної експертизи за ситуаціями конфліктної комунікативної взаємодії між певними особами, зафіксованої у відеозаписі.....	308
Світлана Ходосевич. Проблема кібертероризму та шляхи боротьби з кіберзлочинністю.....	310

Ольга Холодова, Алла Лисенко. Концептуальні засади проведення комплексних судових економічних та товарознавчих експертиз, пов'язаних із визначенням розміру матеріальної шкоди, завданої власникам пошкодженого майна у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації.	312
Вадим Хоша, Дар'я Давиденко. Щодо підготовки судово-експертних кадрів вищої кваліфікації в умовах воєнного стану.	315
Одарка Чабанюк. Судова економічна експертиза в контексті справ про банкрутство.	317
Антоніна Черемнова. Окремі питання цифрової інформації як об'єкта експертного дослідження.	318
Сергій Чернявський, Володимир Юсупов. Криміналістична наукова школа професора М. В. Салтевського Національної академії внутрішніх справ.	321
Юрій Чечіль. Проблемні питання тактики використання спеціальних знань у кримінальних провадженнях за фактами вчинення кримінального правопорушення проти основ національної безпеки.	324
Юлія Черноус, Тетяна Лелюк. Особливості правового забезпечення організації судово-експертної діяльності в умовах воєнного стану.	326
Ольга Шайтуро. Тактичні основи провадження негласних слідчих (розшукових) дій.	328
Віктор Шевчук. Роль засобів цифрової криміналістики у розслідуванні воєнних злочинів в Україні.	330
Віктор Шевчук. Роль наукової спадщини професора М. В. Салтевського у розвитку криміналістики (до 105-річчя з дня народження).	333
Валерій Шепітько. Роль професора Михайла Салтевського в розвитку криміналістики та судової експертизи.	336
Сергій Шкурдода, Дмитро Шинкаренко, Роман Цинда. Якісне та кількісне дослідження канабіноїдів у препаратах і продуктах, виготовлених на основі олійної сировини.	338
Анна Штерндок. Проблемні питання судової експертизи земельпорядної документації в сучасних умовах планування використання земель.	340
Валерія Шульга. Криміналістичне дослідження ДНК: сучасні проблеми та шляхи їх подолання.	343
Михайло Щербаковський. Поняття правильності висновку експерта.	345
Дмитро Юри. Аналітично-експертна система управління мостами — універсальний інструмент моніторингу технічного стану мостових споруд.	347
Юрій Ярослав, Олег Голубенко. Дисциплінарна відповідальність судових експертів в Україні в контексті євроінтеграції: реалії та проблеми.	349
Анна Ярош. Особливості лінгвістичного дослідження «мови ворожнечі».	351
Іван Яценко. Новітні наукові здобутки судово-ветеринарної експертизи із визначення каліцтва тварин.	353
Іван Яценко, Нінель Козакова. Концептуальні проблеми проведення судової експертизи харчових продуктів в Україні та шляхи їх вирішення.	357

Реагування на звернення про зникнення особи безвісти внаслідок збройної агресії проти України

Оксана Пчеліна,

д-ка юрид. наук, професорка, Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0224-1767>, e-mail: pchelinaov@icloud.com

Віталій Пчелін,

д-р юрид. наук, професор, Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9540-9084>, e-mail: pchelin@me.com

Визначено суб'єкти та способи звернення до правоохоронних органів із заявою про розшук особи, зниклої безвісти за особливих обставин. Висвітлено особливості реагування на звернення про зникнення особи безвісти внаслідок збройної агресії проти України.

Ключові слова: реагування; безвісти зникла особа; розшук особи; збройна агресія; зникнення особи безвісти за особливих обставин; біологічні зразки; ДНК-профіль.

Responding to appeals on the disappearance of a missing person as a result of armed aggression against Ukraine

Oksana Pchelina, Vitalii Pchelin

Subjects and methods of applying to law enforcement agencies in a search for a person missing due to special circumstances are determined. The peculiarities of responding to appeals on the disappearance of a missing person as a result of armed aggression against Ukraine are highlighted.

Keywords: response, missing person, search for a person, armed aggression, disappearance of a missing person due to special circumstances, biological samples, DNA profile.

У результаті збройної агресії російської федерації (далі — *рф*) проти України багато сфер її суспільного життя зазнали вагомої і, на жаль, часто непоправної шкоди. Тому перед нашою державою взагалі й окремими суб'єктами стоїть важливе завдання не тільки відбити ворожі напади й припинити бойові дії, звільнивши від російських військ територію України, а й виявляти, фіксувати та розслідувати всі кримінальні правопорушення, пов'язані зі збройною агресією *рф*. Наслідком бойових дій є загибель значної кількості як поміж військовослужбовців, так і цивільного населення. У межах документування воєнних злочинів на деокупованих територіях виявлено 3 тис. тіл загиблих [1, с. 3], однак часто тіла жертв настільки понівечені, що ідентифікувати їх за ознаками зовнішності просто неможливо.

Не менш розповсюдженими є випадки, коли про долю особи нічого невідомо, у такому разі особу вважають зниклою безвісти. Тому з метою пошуку особи, всебічного розслідування обставин її зникнення та визначення її місцеперебування необхідно звернутися до правоохоронних органів, адже близькі родичі та члени сім'ї особи, зниклої безвісти за особливих обставин, мають право знати її долю, що передбачає отримання достовірних відомостей про місцеперебування

особи, обставини її загибелі (смерті), місце поховання (якщо воно відоме) [2]. З урахуванням цих обставин у нашому дослідженні висвітлено особливості реагування на звернення про зникнення особи безвісти внаслідок збройної агресії проти України.

Згідно із законодавством України особою, зниклою безвісти, вважають фізичну особу, стосовно якої відсутні відомості про її місцеперебування на момент подання заявником заяви про її розшук. Таку особу вважають зниклою безвісти за особливих обставин, якщо вона зникла безвісти у зв'язку зі збройним конфліктом, воєнними діями, тимчасовою окупацією частини території України, надзвичайними ситуаціями природного чи техногенного характеру [3]. Із наведеного вище зрозуміло, що особу вважають безвісти зниклою з моменту подання заяви до правоохоронного органу про її зникнення. Зокрема, завдання з розшуку осіб, які зникли безвісти, покладено на органи Національної поліції (далі — *НП*) та органи, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність і визначені Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність». Заяву про розшук особи, зниклої безвісти за особливих обставин, подають до відповідного територіального органу *НП* України. Заяву про розшук особи, зниклої безвісти за особливих обставин, може подати

родич такої особи, представник військового формування, орган державної влади, орган місцевого самоврядування, громадське об'єднання або будь-яка інша особа, якій стало відомо про зникнення, а також Уповноважений із питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, якщо зазначені особи звернулися до нього з повідомленням про зникнення особи. У заяві про розшук особи, зниклої безвісти, зазначають інформацію, що може сприяти розшуку такої особи [3]. Подати заяву про зникнення особи безвісти внаслідок збройної агресії проти України та її розшук до НП України можна у такий спосіб: письмово у відповідному територіальному підрозділі поліції; шляхом направлення такої інформації поштою, зокрема електронною (rozshuk_znyklyh@police.gov.ua); зателефонувати на гарячу лінію 089 420 18 67 або скористатися чат-ботом (https://t.me/poshuk_znyklyh) [4].

На підставі заяви про зникнення безвісти особи внаслідок збройної агресії проти України відповідно до ст. 214 Кримінального процесуального кодексу (далі — *КПК*) України до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі — *ЄРДР*) вносять відомості про вчинення кримінального правопорушення [5]. Водночас в *ЄРДР* позначають, що особа зникла безвісти за особливих обставин. До того ж у таких випадках родичам зниклої безвісти особи внаслідок збройної агресії проти України рекомендовано разом із заявою до поліції про факт зникнення людини здавати біологічні зразки (це потрібно для виведення ДНК-профілю та подальшого порівняння із наявними у єдиній базі даних) [6].

Здійснюючи досудове розслідування, проводять процесуальні й інші заходи, спрямовані на визначення ймовірного місця знаходження зниклої особи та її ідентифікації. Оскільки однією з версій у таких кримінальних провадженнях є смерть особи внаслідок учинення воєнного злочину чи іншого кримінального правопорушення, пов'язаного зі збройною агресією РФ, потрібно отримати біологічні зразки у біологічних батьків або дітей зниклої особи, необхідні для виведення ДНК-профілю, та провести ідентифікацію невпізнаних трупів, виявлених на території ймовірного зникнення особи (наприклад, де велися бойові дії чи яка була під окупацією). У такий спосіб здійснюють судово-медичну ідентифікацію тіл (останків) померлих (загиблих) осіб із використанням генетичного аналізу [3]. Відібрання зразків і проведення молекулярно-генетичної

експертизи здійснюють лише за постановою слідчого [6].

Зокрема, спеціалісти-криміналісти слідчих підрозділів НП під час розслідування злочинів за фактом зникнення особи безвісти за особливих обставин під час отримання зразків для експертизи (ст. 245 КПК України) відбирають біологічні зразки для ДНК-аналізу та реєстрації геномної інформації, а також пошуку співпадінь ДНК-профілів, зокрема на деокупованих територіях [1, с. 6]. Зазвичай у живих людей відбирають зразки крові, епітелій із ротової порожнини та зразки слини. Також зразки взяті можуть безпосередньо у відділеннях судово-медичної лабораторії за дорученням процесуально уповноваженої особи (слідчого) або за дорученням суду [6].

У померлих зразки відбирають у відділі експертизи трупів (це може бути будь-який біологічний матеріал: кров, м'які тканини, окремі кістки або їх фрагменти). Далі ці зразки спрямовують у відділення судово-медичної експертизи, де виділяють ДНК-профіль [6]. На місця обстрілів виїжджають мобільні ДНК-лабораторії, надані партнерами зі США, які дають змогу ідентифікувати тіло впродовж 1,5 год після смерті за наявності біологічних зразків родичів померлого [1, с. 7].

ДНК-профілі заявників-родичів безвісти зниклих осіб і невпізнаних трупів відправляють до централізованого автоматизованого обліку генетичних ознак людини, де в автоматичному режимі проводять їх порівняння [6] за допомогою автоматизованої системи на підставі заяви близьких родичів осіб, зниклих безвісти [7, с. 56].

Отже, у разі звернення до правоохоронного органу із заявою про зникнення безвісти особи внаслідок збройної агресії проти України вносять відповідні відомості до *ЄРДР* і починають досудове розслідування, під час якого у близьких родичів такої особи відбирають зразки біологічного матеріалу для проведення молекулярно-генетичної експертизи. Для ідентифікування за генетичними ознаками невизначених тіл загиблих унаслідок збройної агресії РФ активно використовують можливості криміналістичних обліків, а саме Центрального обліку генетичних ознак людини.

Перелік джерел посилання

1. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2022 році / Національна поліція України. URL: <https://www.npu.gov.ua/diyalnist/zvitnist/richni-zviti> (дата звернення: 03.03.2023).

2. Права осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та членів їхніх сімей / Право в умовах війни. URL: <https://bit.ly/3Tg48w6> (дата звернення: 03.03.2023).
3. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 38. Ст. 280.
4. Якщо особа зникла безвісти за особливих обставин: алгоритм дій / Право в умовах війни. URL: <https://bit.ly/3l66f9f> (дата звернення: 03.03.2023).
5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. Ст. 88.
6. Пошук загиблих та зниклих безвісти за ДНК під час війни — роз'яснення МОЗ / Укрінформ. Мультимедійна платформа іномовлення України. URL: <https://bit.ly/3JA85sd> (дата звернення: 03.03.2023).
7. Криміналістичне дослідження ДНК: технології та можливості : навч. посіб. / Р. Л. Степанюк, С. І. Перлін, В. В. Кікінчук та ін. Вид. 2-ге, переробл. та допов. Харків, 2022. 120 с.

Особливості використання сучасних стандартів технології Wi-Fi

Михайло Ромбовський,

канд. фіз.-мат. наук, Сумський НДЕКЦ, м. Суми, Україна, ORCID:
<https://orcid.org/0000-0002-2296-3452>, e-mail: rombovsky_m@ukr.net

Роботу присвячено аналізу особливостей сучасних стандартів технологій Wi-Fi в межах проведення судових експертиз за експертною спеціальністю «Дослідження телекомунікаційних систем (обладнання) та засобів».

Ключові слова: стандарт Wi-Fi; бездротові пристрої; загасання електромагнітних хвиль; судова експертиза.

The features of using modern standards of Wi-Fi technology

Michael Rombovsky

This work is devoted to the analysis of the features of modern standards of Wi-Fi technology in the framework of forensic examinations in the expert specialty «The study of telecommunication systems (equipment) and methods».

Keywords: Wi-Fi standard; wireless devices; attenuation of electromagnetic waves; forensics.

Під час проведення експертиз за експертною спеціальністю 10.17 «Дослідження телекомунікаційних систем (обладнання) та засобів» виникає потреба оцінити якість сигналу в разі використання сучасних стандартів у наявних мережах Wi-Fi. Ми проаналізували порушене питання, продовжуючи тему оцінки фізичних і технічних особливостей сучасних стандартів, розпочату минулого року [1].

Із жовтня 2018 року стандарти 802.11 отримали більш прості та зрозумілі імена стандартів Wi-Fi [2]. Така спрощена нумерація, на думку Wi-Fi Alliance, дасть змогу користувачам, які мають незначний досвід роботи з обладнанням Wi-Fi, правильно дібрати обладнання для забезпечення максимальної продуктивності в мережі Wi-Fi (наприклад, щоб сучасні гаджети з адаптером 802.11ac не використовувати в мережі стандарту 802.11n). Порівняти номери стандартів тепер

набагато простіше, а послідовна нумерація полегшує визначення новіших стандартів.

Сьогодні активно відбувається перехід побутових бездротових пристроїв (маршрутизатори, точки доступу, бездротові адаптери тощо) на стандарт бездротових мереж п'ятого покоління Wi-Fi 5 (IEEE 802.11ac). Розглянемо основні переваги й недоліки цього стандарту. Водночас основну увагу приділимо ключовим фізичним і технічним особливостям та проведемо порівняння з попереднім стандартом Wi-Fi 4 (IEEE 802.11n).

Маємо зауважити, що сьогодні стандарти та технології Wi-Fi стрімко розвиваються (ідеться про стандарти 802.11ax та 802.11be) [3].

Фінальну версію специфікації IEEE 802.11ac ухвалено в січні 2014 року.

Основні переваги стандарту 802.11ac:

- робота бездротових пристроїв в діапазоні частот 5 ГГц;

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА КРИМІНАЛІСТИКИ

Збірник матеріалів

Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди ювілеїв видатних учених:
95-річчя від дня народження Л. Ю. Ароцкера («Ароцкерівські читання»)
і 105-річчя від дня народження М. В. Салтевського
(Харків, 19.05.2023)

Редакційна колегія:

О. М. Ключев, О. П. Угровецький, Е. Б. Сімакова-Єфремян та ін.

Відповідальний за випуск А. О. Полянський

Редактори: І. В. Копитіна, І. В. Лущик, Т. В. Кіпушева

Верстальник І. В. Лущик

Перекладачки: Д. О. Духненко, Т. Ю. Дрощенко

Дизайнер обкладинки А. С. Тяпкін

Підписано до друку ????.2023. Формат 60 × 90/8. Папір офсет.

Гарнітура Cambria. Друк офсет. Ум. друк. арк. 41,58. Зам. №

Наклад 100 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
вул. Чернишевська, 80А, м. Харків, 61002, Україна.

Тел./факс: (057) 716-45-53

Сайт: www.pravo-izdat.com.ua

e-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua

e-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011.

Виготовлено у друкарні ТОВ «Промарт»

Тел.: (057) 717-28-80.

Україна, 61177 м. Харків, вул. Золочівська, 8-А.

Тел. (057) 372-12-20. E-mail: hniise@hniise.gov.ua